

***KULTTUURISTRATEGIA
2011–2015***

Nurmeksen kaupunki

Sisällysluettelo

JOHDANTO

Nurmeksen kaupungin visio 2013 ja toiminta-ajatus	3
Laki kuntien kulttuuritoiminnasta	3

KULTTUURIPALVELUT JA MUSEO NURMEKSESSA

Nurmeksen kulttuuripalvelut	4
Nurmeksen museo	4
Kulttuuripalveluiden ja museon vakinainen henkilökunta	4
Kulttuuripalveluiden ja museon tehtävät	5

VISIO JA STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT 2015

6

KOHTI VUOTTA 2015: ERITYISET PAINOPISTEALUEET

Euroopan Joululaulukaupunki	7
Kehittyvää toimintaa Nurmes-talossa	8
Keskeiset yhteistyökumppanit	9

LIITE: Kulttuuristrategian laatimisen taustaksi laadittu SWOT-analyysi

Nurmeksen kaupungin visio 2013:

8.200 asukkaan Nurmekseen kuuluu Pielisen Karjalan 22.000 asukkaan uusiutuvaan seutukuntaan, jossa tiivis kuntayhteistyö ja verkostoituminen turvaavat palveluiden saatavuuden ja mahdollistavat kuntien kehittämis- ja yhdyntymis- tai liitosmahdollisuudet.

Nurmeksen kaupungin toiminta-ajatus:

Nurmes on kuntalaisten hyvinvointia edistävä ja omavastuuta tukeva, aktiivinen ja innovatiivinen toimija sekä kumppani palveluiden järjestämisessä, elinkeinojen kehittämisessä ja kuntayhteistyön toteuttamisessa.

Kunnan kulttuuritoiminta on laissa määriteltyä:

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 3.8.1992/728
Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kunnan tehtävät kulttuuritoimen alalla

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kunnan tehtävänä on myös järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla.

2 §

Kulttuuritoiminta

Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä.

KULTTUURIPALVELUT JA MUSEO NURMEKSESSA

Nurmeksen kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden perustehtävä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Lisäksi asukkaille on järjestettävä mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla.

Kulttuuripalvelut tukevat ihmisten hyvinvointia, avaavat uusia näkökulmia, vahvistavat kuntalaisten identiteettiä ja yleissivistystä sekä tarjoavat mielekkäitä vapaa-ajan viettomahdollisuuksia.

Nurmeksen museo

Nurmeksen museo on kulttuurihistoriallinen museo, jonka tehtävänä on kerätä, tallentaa, säilyttää, tutkia ja esitellä Nurmeksen alueen kulttuuriperinnettä. Esinekokoelman painopistealueet ovat koulujen historia, musiikki, kauppalan historia, meijeritoiminta sekä kansanomaisen maatalous- ja talonpoikaisesineistö. Valokuvakokoelman pääpainopistealue on kauppalan rakennushistoria.

Nurmeksen kaupunginmuseon toimintaa ohjaavat Nurmeksen kaupungin hallintosääntö, museolaki, kansainvälisen museoliiton ICOM:n museotyön ammattieettiset säännöt sekä tekijänoikeuslaki.

Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa. (Museolaki 11.11.2005/877 1 §).

Kulttuuripalveluiden ja museon vakinainen henkilökunta

Kulttuuripalvelut: kulttuurisihteeri, kaksi valo- ja äänimestaria

Nurmeksen museo: museonjohtaja ja konservaattori

Museolain 2 § mukaan valtionosuuden saamisen edellytyksenä on mm. se että museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä.

Kulttuuripalveluiden tehtävät

- konsertit, tanssi- ja teatteriesityksien järjestäminen Nurmes-talon Hannikaisen salissa: kevät- ja syyskausi

- Nurmeksen Joulumusiikin konserttien järjestäminen ja Immanuel -jouludraaman toteuttamisen tukeminen
- Nurmes-talon galleria Tykon ympärivuotinen näyttelytoiminta keskimäärin kymmenen näyttelyä / vuosi
- ns. Nurmeksen kesätapahtuma
  - ajankohta heinäkuun alkupuoli: täydennetään Nurmeksen Nuoren Musiikin ja Sukset ristiin susirajalla –tanssileirin tarjontaa
  - Kuvataidepolku
- iltatoritoiminta kesäkuun alusta elokuun loppupuolelle
  - iltatoriaikojen jakaminen yhdistyksille ja seuroille
  - kaupungin omien iltatorien järjestäminen
  - äänentoisto tarvittaessa myös yhdistysten ja seurojen iltatoreille
- kaupungin itsenäisyyspäiväjuhlan järjestäminen, Kansallisen Veteraanipäivän juhla joka toinen vuosi, kunnianosoitukset sankarihaudoilla itsenäisyyspäivänä ja Kaatuneitten muistopäivänä
- kaupungin taidekokoelmasta vastaaminen

Nurmeksen museon tehtävät

Nurmeksen museon tehtävänä on kerätä, tallentaa, säilyttää, tutkia ja esitellä Nurmeksen alueen kulttuuriperinnettä. Kts. s. 3.

VISIO JA STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT 2015

- > Kulttuurin rooli kaupungin vetovoimatekijänä ymmärretään Nurmeksessa niin päätöksentekijöiden kuin kuntalaistenkin keskuudessa.

- > Nurmes tunnetaan erityisesti kulttuurikaupunkina, jossa ymmärretään paitsi henkisen kulttuurin merkitys, myös huomioidaan rakennettu ympäristö ja sen arvo koko kunnalle.

- kärkenä Euroopan Joululaulukaupunki

- Nurmeksen Elokuvajuhlien kehittäminen

- kaupungin taloudellinen avustus 15 000 € (v. 2010 ja 2011)

- kansallisesti merkittävät, vakiintuneet tapahtumat Nurmeksen Nuori Musiikki ja Sukset ristiin susirajalla -tanssileiri

- kesän tapahtumatarjonta

- Nurmes tunnetaan iltatoreistaan

- seudullisen yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen kulttuuri- ja museotoiminnassa

- vireä kulttuurikaupunki ympäri vuoden

- > Nurmes on vireä ja tapahtumatarjonnaltaan monipuolinen kaupunki, jossa on hyvä elää.

KOHTI VUOTTA 2015: ERITYISET PAINOPISTEALUEET

Euroopan Joululaulukaupunki

- Nurmes Suomen Laulukaupunki vuodesta 1997 alkaen. Pohjois-Karjalan maakuntahallitus vahvisti aseman vuonna 2005.
- kaupunginhallituksen julistus 2009: Nurmeksesta Euroopan Joululaulukaupunki
- taiteellinen johtaja vaihtuu vuoden 2011 alussa: uudet linjaukset
- Joululaulukaupungin kokonaisuus muodostuu neljästä osasta:

1. Nurmeksen Joulumusiikki

Konsertti- ja tapahtumasarja Nurmeksen Joulumusiikki on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 1993, ja sen jälkeen vuosittain. Aloitussajankohdaksi on viime vuosina vakiintunut ensimmäinen adventti. Päätapauksipaikkoina ovat olleet Nurmes-talon Hannikaisen sali ja Nurmeksen molemmat kirkot. Lapsille ja koululaisille sekä vanhuksille on järjestetty omaa tarjontaa.

Osana Nurmeksen Joulumusiikkia on järjestetty kolme kansallista joululaulujen sävellyskilpailua vuosina 1994, 1999 ja 2004.

- vastuu: ohjelmiston suunnittelun osalta taiteellinen johtaja
- käytännön toteutus/tuotanto: kulttuuripalvelut
- Nurmeksen Joulumusiikki on konsertti- ja tapahtumasarjan nimi, ei toimija

2. Euroopan joululauluarkisto

Nurmeksen kaupunginkirjastoon perustettiin vuonna 1997 kansallinen joululauluarkisto. Sen perustan muodostaa seuraavana vuonna lahjoituksena saatu Tuomas Pirosen 3 555 joululaulun kokoelma.

Euroopan Joululaulukaupungin statuksen myötä joululauluarkistoa laajennetaan Euroopan joululauluarkistoksi (European Christmas Carol Archive) eli ECCA:ksi.

- vastuu: taiteellinen johtaja
- käytännön toteutus: Nurmeksen kaupunginkirjasto
- www-sivujen kehittäminen vuonna 2011

3. Hyvän joulun toivotus Suomen/Euroopan lapsille

Koululaisten yhteislaulutapahtuma toteutettiin ensimmäisen kerran vuonna 2004. Perinteeksi muodostuneessa toivotuksessa Nurmeksen alakoulujen kaikki oppilaat kokoontuvat ev. lut. kirkkoon laulamaan ennakkoon harjoitellut joululaulut, ja kirkossa

on tilaa myös yleisölle. Yhteislaulujen säestäjänä toimivat Pielisen Karjalan musiikkiopiston oppilaat.

Hyvän Joulun Toivotus Suomen lapsille sisältää yhteislaulujen lisäksi koululaisten lukeman julistuksen. Yleisradion Radio Suomen Pohjois-Karjalan aluetoimitus on viime vuosina nauhoittanut tilaisuuden ja lähettänyt sen osana joulunalusohjelmaansa.

- taiteellinen johto: Nurmeksen ev. lut. seurakunnan kanttori
- vastuu käytännön toteutuksesta: sivistyspalvelukeskus / perusopetus, Nurmeksen ev. lut. seurakunta, Pielisen Karjalan musiikkiopisto

4. Immanuel-jouludraama

Jouludraama Immanuel on esitetty vuodesta 1989 lähtien jouluaatonaattona Nurmeksen kirkkopuistossa. Esitys on yleisölle maksuton, ja sen tuotannosta vastaa kannatusyhdistys. Immanuelin teksti on Eeva Vainion käsialaa, laulujen tekstit Rauha Kejonen ja Eeva Vainio, ja musiikin säveltänyt Seppo Paroni Paakkunainen. Jouludraamasta on muodostunut keskeinen osa nurmekselaista jouluperinnettä: katsojia on vuosittain tuhansia.

- kokonaisvastuu: kannatusyhdistys

Kehittyvää toimintaa Nurmes-talossa

Nurmes-talon on koko kaupungin yhteinen kulttuuritalo, jossa toimivat kirjasto, Kötsin museo, Hannikaisen sali ja galleria Tyko (kulttuuripalvelut), Ylä-Karjalan kansalaisopisto ja Pielisen Karjalan musiikkiopiston Nurmeksen toimipiste. Lisäksi Nurmeksen Seppöjen tanssijaosto käyttää Palanderin salia taiteen perusopetuksen tunteihin.

Kötsin museo

Vuosittain tuotetaan 3–5 näyttelyä, joista 75 % on museon omaa tuotantoa. Tarjotaan näyttelyitä, joissa 75 % on paikallishistoriaa (mukaan lukien nykykulttuuri), ja ainakin yksi näyttely tavoittelee yleisempää kiinnostavuutta.

Perusnäyttelyä kehitetään jatkuvasti, joskaan sen kokonaisvaltaiseen muokkaamiseen ei ole rahoitusta. Viime aikoina on keskitytty musiikkiin liittyvän esineistön esittelyyn.

Hannikaisen sali

Hannikaisen salin ohjelmisto on pidettävä korkealla tasolla. Ohjelmiston suunnittelussa tulee huomioida myös nurmekselaiset esittävien taiteiden harrastajat sekä nurmekselaislähtöiset esittävien taiteiden ammattilaiset. Salin tekninen ja varustus pidetään korkealla tasolla.

Galleria Tyko

Nurmes-talon näyttelytila tunnetaan ainakin alueellisesti hyvin. Näyttelyjen toteuttamisessa on pyritty kustannustehokkuuteen. Tilavuokria ei peritä, mutta näyttelykustannuksia korvataan taiteilijoille rajoitetusti, lähinnä näyttelyjen markkinointiin liittyvien toimenpiteiden osalta. Teokset vakuutetaan näyttelyn ajaksi kaupungin toimesta.

Galleria Tykon näyttelytoiminnassa huomioidaan yhteistyökumppanit. Esim. kansalaisopistolla on galleriassa vuosittain oma keväänäyttely. Lisäksi näyttelyjen suunnittelussa otetaan huomioon oman alueen ammattitaiteilijat sekä Nurmeksesta lähtöisin olevat taiteen ammatilliset. Yleisesti ottaen galleria on tarkoitettu pääsääntöisesti ammattitaiteilijoille, jotka kuuluvat Suomen taiteilijaseuraan ja Suomen kuvataidejärjestöjen liittoon kuuluviin yhdistyksiin.

Nurmes-talon toimijoiden yhteistoimintaa tulee kehittää edelleen. Kulttuuripalveluiden ja museon yhteistyötä laajennetaan kirjaston suuntaan. Lisäksi kehitetään edelleen toimintaa talon vakiotoimijoiden, kuten Pielisen Karjalan musiikkiopiston ja Nurmeksen Seppöjen tanssijaoston kanssa.

Keskeiset yhteistyökumppanit

- oma hallintokunta: koulut, kirjasto ja kansalaisopisto
  - yhteistyötä akselilla kirjasto – museo – kulttuuripalvelut tiivistettävä
- Nurmeksen kaupungin muut hallintokunnat
  - museon yhteistyö erityisesti teknisen palvelukeskuksen kanssa kaavoituksen suunnittelussa ja lausuntojen antamisessa
  - kulttuuripalvelut suunnittelee yhteistyössä erityisesti vanhustyön ja päivähoidon kanssa omaa tarjontaa vanhuksille ja lapsille
- paikalliset kulttuuriyhdistykset
  - Nurmes-seura
  - Vanhan Kauppalan asukasyhdistys
  - Nurmeksen Immanuel-jouludraaman Kannatusyhdistys
  - Nurmeksen Musiikkiyhdistys
  - Ylä-Karjalan Taideyhdistys
  - Nurmeksen Näyttämökerho
  - Nurmeksen Kameraseura
  - Grafiikan Työhuone
  - Nurmeksen Musiikkikoulun Tuki
- Nurmeksen seurakunnat
- taiteen perusopetus: Pielisen Karjalan musiikkiopisto ja Nurmeksen Sepot / tanssijaosto
- lähikunnat: Valtimo, Lieksa, Kuhmo, Juuka
- Pohjois-Karjalan museo

- Pohjois-Karjalan taidetoimikunta
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
- Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto
- tutkimusyhteistyö Itä-Suomen yliopiston filosofisen tiedekunnan humanistisen osaston kanssa alueellisen ja paikallisen kulttuuritoiminnan kehittämiseksi
- Museovirasto